00975

FÖRSÖK

att

omvända Opinionen

i frågan om

RÖÖSGREN och TORTUR.

Det Höglofl. Justitiæ-Kantzlers-Embetet
tillegnadt.

Audiatur et altera pars!

STOCKHOLM,
Elméns och Granbergs Tryckeri, 1819.

B. IV.

Den stora välmening, som styrt författaren af dessa obetydliga reflexioner, angår ej någon mera nära än det Höglofl. Justitiæ-Kantzlers Embetet, inför hvilket de således i djupaste vördnad nedläggas; och skall fortsättningen, såsom vanligt, bero af företagets framgång.

Samtal.

A. Tror Ni, m. H., att det någonsin skall bli slut på skrifva och skrika om Rösgren och fortur? Hörer Ni väl någon menniska mer tala om de *rysliga morden*? Var man icke till och med på vägen att glömma det som skedde i stadens norra slagtarehus natten till den 23 sistl. April, om icke Justitiæ-Kantzlers-Embetet i sin sista rapport fört oss till minnes dessa *eftertänkliga* saker? Jag tänker som Justitiæ-Kantzlern, att dessa rysligheter likväl äro *hufvudmålet*, som egentligen bordt fästa allmänna uppmärksamheten.

B. Just så! Dessutom har Justitiæ-Kantzlern, äfven rätt deri, att angifvelsen om de olagliga medel, som blifvit använde för att uttvinga bekännelser om dessa brott, är den första af denna art, som på längre tider inom fäderneslandet varit gjord — och hvad som är nytt kan ju icke hafva rätt till uppmärksamhet eller föranleda till någon särdeles sträng beifran. Brotten måste vara väl inrotade, innan de blifva värdige att straffas.

A. Hvad menar Ni? Detta låter misstänkt. Vill Ni då genast begagna Er af den lilla omständigheten, att Justitiæ-Kantzlern glömt några små händelser, inträffade just i nyaste tider, såsom t. ex. den under sista Riksdag gjorda angifvelse mot Stockholms Polis för några åkaredrängars

behandling, den kort förut omtalta historien om en dalkarl, misstänkt och häktad för stöld, och den i Götha HofRätt helt nyligen afstannade anklagelsen emot Lands-Seckreteraren i Östergöthlands län för en soldats piskande till bekännelse?

B. Ni har rätt. Jag inser, hvarföre Justitiæ-Kantzlern ej en gång *bordt* ihågkomma dessa händelser. Då fråga är om ett nytt och lysande exempel af stränghet, som kommer att utmärka vår Konungs regering, i anledning af den första anklagelse af detta slag, som kommit för Hans öron, huru angeläget är det icke då, att bortskymma allt hvad som tjenar till bevis, att det öfverklagade våldet varit brukligt före Hans tid, och låta det synas, såsom hade det först nyligen under Hans egen regering inritat sig! Då man ser Honom så sträng, så alfvarligt önskande att tillfredsställa folkets väntan på upprättelse för de förolämpade lagarne, huru skadligt vore det icke, att visa Honom hela den tillfredsställelse, Han har att skörda deraf, att det onda, som funnits före Honom, blir genom Hans rättvisa uttrotadt! Huru lämpligt deremot, att låta Honom känna smärtan deraf, att man först nu under Hans spira börjat förakta lagarne!

A. Ni vill således säga, om jag rätt förstår edra bittra ord, att Konungen skulle i denna föregifna nyhet kunna finna en betänklighet vid att vara sträng, och heldre önska nedtystad en brottslighet, hvilken, i händelse den vore hittills oerhörd, gjorde lika liten ära åt Hans regering, som den, i annat fall, gör åt det system, man följt före Hans tid.

B. För ingen del, m. H. Om jag vore Embetsman, och framför allt Justitiæ-Kantzler, skulle jag visserligen nitälska för min Konungs ära — och det är icke möjligt, att man gör annorlunda. Men ett afbrott i gammal vana, m. H. betänk, hvad det vill säga! Hvar finner Ni Embetsmän, som till detta pris nitälska för sin Konungs ära? Begärom det möjliga, m. H. — —

A. Vi komma för långt. Om Ni, lika med mig, älskar att verkligen upplysas; så vill jag leda er uppmärksamhet närmare in på sjelfva saken. Låtom oss först och främst komma öfverens, att den icke angår oss någondera.

B. Hvad vill det säga?

A. Att vi dermed icke hafva att skaffa.

B. Hvarmed har man då att skaffa?

A. Med de saker, som kosta ens egna penningar eller svida i ens egna skinn.

B. Förträffligt! Jag har också alltid undrat, hvem som uppmanar folket till detta otidiga skrik. Ni menar således, att någon *främmande impuls*, sådan som man ej längesedan i en försvarsskift af en hög Embetsman sett omtalas — — —?

A. Ni gissar rätt. Man skrike om patriotismen så mycket man vill — man öme för fattiga misshandlade torpare, så kraftigt man behagar — jag för min del hörer aldrig något dylikt, utan att ana något *främmande* derunder.

B. Ni har rätt — i synnerhet då man bringas ända derhän, att föregifva en ifver för den abstracta idéen, att det döda ordet *Lagen* skall få försoningsoffer, och menniskor störtas från välstånd och förtroende endast derföre, att de råkat bränna sig på denna gamla skräfliga stötesten.

A. Åter för långt gånget, m. H.! Måtta i allt! Visserligen är lagen god, och huru lifligt känner man icke mången gång behofvet deraf! Endast den fordrar lagom stora offer; så är det en glädje, att se dess upprättelse. Men att allt skall ramla, som råkar stöta emot lagen, att ingenting skall finnas för dyrt, för högt att gifva vika för en prick i den gamla utslitna boken — se det, m. H., finner jag öfverdrifvet — det tror jag icke att någon önskar af blott naturlig böjelse och utan främmande medverkan.

B. Er moderation är exemplarisk — nå väl, vi äro ense. Återstår således att veta, på hvad sätt och för hvad ändamål folkledarne (ty sådana måste vi då antaga) tillvägabragt detta skrik, hvaraf nu snart hela fäderneslandet genljuder.

A. På hvad *sätt*? m. H., begär ej, att jag derom skall yttra mig, sådant gissar man, då man förstår sig på sakerna, och kan man ej det, så förblifver man i sitt mörker. Men *ändamålet*, m. H., det tål att tala om — —

B. Aldeles; ty det är sådant, hvarpå inga bevis kunna fordras. — —

A. Ändamålet, säger jag, är påtagligt. Ni vet, huru mycket vår tid är smittad af demokratiska läror; och vill Ni ej tro dessa ensamma tillräckliga att föda hat mot maktens innehafvare; så föreställ Er, att för vissa stora politiska planer fordras en beredelse till anarchie, som alltid kan nyttjas till hvad man behagar, och som lättast tillvägabringas genom den slags exaltation, hvari hela folkmassan fortsättes, då man lössläper dess harm emot embetsmakten. Se der, m. H., hvad jag icke kan bevisa, men

dock strafflöst säga, att hufvudmännen för skriket åsyftat med den publicitet, man gifvit åt de öfverklagade missbruken, och med uppmärksamhetens dragande ifrån dessa verkliga rysligheter, dessa mord, som Justitiæ-Kantzlern med så mycket skäl anser utgöra det rätta, det enda *hufvudmålet*.

B. Ja, och derföre har Justitiæ-Kantzlern lika visligt ansett sig icke böra stadna vid detta enda hufvudmål, utan äfven bragt i åtanka de i Norra Slagtarhuset föröfvade mord, hvilka endast från denna högre synpunkt få ett sammanhang med de händelser, hvaröfver Justitiæ-Kantzlern, enligt den särskilda nådiga befallningen, hade att med synnerlig uppmärksamhet vaka och inkomma med underdånig rapport. — Detta inser jag; och de skändliga planerna förtryta mig allt mer, ju mera jag tänker på dem. Men tror Ni, att man underlåtit fästa H. M. Konungens närmare uppmärksamhet derpå? Har man sett sig i tillfälle att göra dem troliga? — jag vill icke säga bevisa; ty som redan sagdt är, det bör ej fordras i dylika ämnen.

A. Begär icke, att jag skall veta hvad man gjort. Jag vet blott hvad man *bordt* göra, hvad *jag* skulle hafva gjort, om jag vore i vederbörandes ställe. Det är sannt, jag skulle insett vådan af företaget; men just derföre skulle jag hafva spännt bemödandet desto högre. Och dessutom, redan inför den oroliga hopen så mycket blottställd, säker att, i händelse lagens grymhet ej hämmas, icke kunna undgå mitt fall, hvarföre skulle jag väl hafva skrupulerat öfver ett försök, hvars följder ej kunde blifva svårare än just denna? Nej, jag skulle ej hafva dragit i

betänkande att säga rent ut, förkunna Monarken den hotande faran och blottställa mig för Hans onåd, för att tjena Honom. Jag skulle till och med gjort det omöjliga, för att hopsamla facta och specialiteter (de måtte funnits eller icke) till bestyrkande af min farhåga. Huru mycket bättre, i sådant fall, att frukta för mycket än för litet!

B. Det är verkligen obegripligt, om sådant icke skett. Men hvad bör man sluta af de senaste händelserna? Har man väl sett någon återkallelse af den nådiga befallningen till Justitiæ-Kantzlern?

A. Fråga mig icke, hvad man bör *sluta*. Hvad jag *sett*, är ingen ting tröstande. Tvertom allt, går sin gång. Den ädle Monarken måste vara upphöjd öfver misstankan (i fall man annars sökt bibringa Honom någon), och åskan, påstår man, sammandrager sig allt starkare öfver vederbörandes hufvud. — Gånge nu med vederbörande det bästa det kan! Må endast Gud förskona Konungen! — —

B. Konungen, säger Ni! Konungen skulle vara i fara! — Nej, m. H., nu uthärdar jag ej längre förställningen. Jag ämnade gäcka Er, för att föra Er till förnuft. Ni begriper *mig* icke, och jag kan ej längre tillbakahålla utbrottet af af mitt förakt för er orimliga förblindelse. En Konung, en Svensk Konung, skulle sväfva i fara, då Han väpnar sig med det heligaste föremålet för nationens vördnad, med *Lagen*, för att tukta några våldsverkare! — Ett helt folk, det svenska folket, skulle låta bedraga sig i en så enkel sak, skulle kunna i ett ögonblick, utan att veta deraf, vara gifvet till spillo åt de

svartaste ränker, och några skrikare skulle hafva äran af att bereda en anarkisk sinnesstämning och uppreta folket mot lagarne, just då de ifrade, och med hopp om framgång ifrade, för lagarnes helgd! Vet, m. H., att man först då retar folket mot lagarne, när man kan visa, eller inbilla folket, att lagarnes öfverträdande lemnas ostraffadt. Har Ni ännu, i hela denna sak, hört någon sådan klagan föras? Hafva icke lagarne visat sig vördade och verksamma mot den ende bland deras missbrukare, som ännu blifvit tilltalad? Ser man icke folket i lugn vänta på hvad som återstår?

A. Aha! m. H. min aning bedrog mig då icke. Ni är just en bland dessa skrikare, som jag så dödligt afskyr. Jag vill då behandla Er såsom sådan. Ni står mig här till svars för hela sekten, och jag vill gifva Er en lexa, som skall bli det yttersta försöket till er omvändelse. Er svarar jag således på allt hvad jag sett skrifvas och hört skrikas af Er och edra medbröder. Behandlom ämnet grundligt — bortlägg om all bitterhet — och vakta Er att falla mig i talet. Jag skall sjelf upptaga alla edra inkast; ty jag har i botten studerat Er.

Ni har talt, m. H. äfven om *andelig* tortur. Den *kroppsliga* är Er hufvudsak. Kan hända skulle Ni få en fullständig indelning af det smakliga ämne, Ni valt att afhandla, i tal och skrift, om Ni ej glömt att tillägga ett slag, som jag vill kalla *opinions-tortur*. Häröfver måste jag först något litet inlåta mig med Er, då Ni så väl vet, att *opinionen* spelar mästare nu för tiden, och utan tvifvel kommer att till och med skänka

hvarje vettenskap, ett nytt kapitel. Allt nog, det är icke för Er jag behöfver upphöja opinionens värde; Ni vet, att af henne draga alla möjliga fördelar. — Endast hennes fordringar och vilkoren för hennes rätta bruk glömer Ni, m. H.; ty vet, att det är just Ni, som hos oss gifvit första exemplet af denna *opinions-tortur*, hvilken jag går att tadla.

Snart har naturen ingen vrå,
Så djup, så dold, att hitta på,
Dit mänskans öga icke stjäl sig!

De kunna tagas alfvarsamt dessa ord, m. H. — och huru mycken sanning innehålla de icke då! Det är godt att hafva tryckfrihet. Det är utan tvifvel godt, m. H; att hafva en opinion och en allmän uppmärksamhet, som följer offentliga och någon gång äfven enskilda handlingar. Man är icke medborgare förgäfves. Man älskar att stödjas af medborgares aktning, när man finner sig i behof deraf — och med hvem inträffar icke detta någon gång? Hvem är det, som kan berömma sig, att aldrig hafva lidit en orättvisa i detta lifvet? Och när man tänker derpå, huru känner man icke värdet af denna frihet att omtala hvad man lider, hvilken tyckes vara ett villkor för möjligheten att räkna på rättvisa! Med ett ord, m. H., jag älskar medborgligheten och tankfriheten och tryckfriheten och sjelfva stentrycket, hvilket till och med påstås böra en dag kunna gå så långt, att alla tryckfrihetslagar blifva onyttiga. Men jag vill, att man skall hålla måtta i allt. Jag vill att man skall njuta friheten med tacksamhet, utan

att pocka derpå i tid och otid. Jag vill att man skall veta bruka yttranderätten och undersökningsrätten, utan att derföre inbilla sig kallad att syna hvarje *djup och dold vrå*, som i naturen och samhället finnes.

Ni då, som nödvändigt vill upplysa allmänheten, Ni må bära publicetetens fackla, så till sägande, öfver gator och gränder. Ni må flyga med henne högt i luften öfver stad och land. Ni må dermed påtända så många ämnen som någonsin vilja brinna. Men en evig regel måste Ni komma ihåg: stick henne aldrig inom hus. Tänd utifrån, säger jag, allt hvad som vill brinna; men vörda medborgarens hemfred; stig aldrig inom hans tröskel, för att i hans säng, vid hans bord, hans toilett, hans femiljscener, lysa honom i ansigtet med er fakla och låta svärmen af gatpojkar, som följer Er, begapa honom. Er fackla blir då ett *torturens* redskap m. H, likså väl som prestens bekanta rapport om hans samtal med Petter Andersson och dess bror, och sjelfva Rööskrens knogar och karbaser och käppar och lasshällor.

Förtörnad ropar Ni, att ert samvete icke gnager Er för något dylikt i den sak, hvarom fråga är. Tålamod, jag ber! Låtom oss komma öfverens, hvad *eget hus* och *hemfred* rätteligen betyda. Ni tror förmodligen, att *embetsrum* icke höra hit. Jag tror så med — dock icke utan all inskränkning. Jag tadlar ännu icke sjelfva företaget, att fara på Ångbåten till Waxholmen, och lyss och koxa på hvad som förefaller vid Tinget, och skrifva edra mer eller mindre trogna extra-protokoller öfver allt detta — ehuru

Ni borde veta, att Rätten, enligt svensk lag, äger vitsord att säga, hvad taladt och svaradt är; att Rätten, för att vara ostörd i utöfningen af denna rättighet, äger sluta sina dörrar för allmänheten och skrifva för parters och vittnens räkning, hvad som verkligen *bör* skrifvas; att följaktligen, då Rätten icke dess mindre tillåter allmänheten vara tillstädes, hvar och en bör med tacksamhet gagna denna ynnest, utan att deraf taga sig något obehörigt vitsord öfver hvad som talas och svaras, och att således ingen Ångbåtsprotokollist bör begära att blifva trodd, då han, i stället att afbida upplysning ur de verkliga protokollerna (som föras af Rätten) går att förekomma dem och framlägga för en nyfiken allmänhet, hvad han *tror* sig hafva hört och sett, och kunna med vitsord af sitt ångbåtssällskap bestyrka.

Men om ock hvarje embetsrum skulle för er tadlande kittslighet stå så öppet som Ni behagar; om Ni af Tryckfrihetslagens stadganden om alla allmänna handlingars tillgänglighet skulle få leda hvad slutföljder som hälst till en obegränsad rätt att framdraga allt hvad som förehafves äfven i *de* allmänna verk, hvilka vanligen, eller utan undantag, arbeta inom slutna dörrar, och der jag följaktligen kan bevisa Er, att ingen verklig offentlighet äger rum, då Ni deremot aldrig kan bevisa, det någon lag finnes, enligt hvilken den *borde* äga rum; så är det dock ett ofantligt afstånd imellan *embetsverk* och *fängelse* — ett afstånd åtminstone lika stort, som imellan ett verkligen offentligt embetsrum och ett med lyckta dörrar.

Tro icke, m. H. att jag skämtar. Jag har sjelf försökt att få tillträde till häktade personer och vet, att det icke alltid beviljas — vet, att det beror af vederbörandes pröfning, hvem som skall slippa in, eller icke, och att således icke hvem som vill äger rätt, att göra sig underrättad om hvar och en häktad persons tillstånd; (ty att man icke får tillåtelse, det kommer alltid deraf, att man dertill icke äger rätt). Nu lärer Ni, m. H. behaga medgifva, att hvad icke hvem som vill kan få se, det kan allmänheten icke få se, och att hvad allmänheten icke kan få se det har icke offentligt. Således hafva våra fängelser ingen offentlighet, och deras inbyggares tillstånd kan lika litet hafva den. Då jag antager att *embetsverken*, ehuru icke *sessionssalarne*, äro offentliga, — och det kan åtminstone i så måtto antagas, som verkens handlingar tillhöra allmänheten; — så inser Ni grunden till den skillnad, jag uppdragit i detta afseende imellan embetsverken och fängelserna.

Vi torde således vara tryggast mot misstag, m. H., om vi betrakta en fångvaktares och hans förmäns makt öfver ett fängelse alldeles lika med enskild husägares välde öfver sitt hus och boning, — dit äfven, liksom i fängelset, hvar och en kan få tillträde, som *vederbörande* (husbonden) finner tjenligt att insläppa. Äger Ni nu icke att med publicitetens fackla och hela svärmen af gatpojkar tränga in i den enskilda mannens boning; så torde Ni få svårt att bevisa er rätt till inträde med samma sällskap inom fängelsernas fredlysta murar. Det är detta, m. H., som Ni gjort, detta våldförande af fängelsefreden är det,

som jag lägger Er till last, och hvari jag säger Er hafva begått en opinions-tortur. – –

B. *Fängelsefreden* våldförd derigenom, att man följer en Rösgrens fjät dit in! – –

A. Skrik lagom, m. H., och låtom oss öfverväga saken, jag vet, hvad Ni vill säga och jag har ju bett Er låta bli att falla mig i talet. Jag affekterar icke alldeles så mycken medborglighet som Ni; jag tror, i alla fall, icke såsom Ni, att fångars välfärd är ett bland samhällsinrättningens vigtigaste föremål; men jag är, såsom nyss sades, ej derföre mindre god medborgare; jag vill vara det och äfven vara menniska på mitt vis; jag älskar mina *likar*, och således mest dem, som icke äro fångar. Den välfärd, som fångar kunna njuta, må gerna för mig vara dem unnad; men jag tror, att lagen är klokare än Ni och jag. Ni må bevisa, så mycket Ni behagar, att en menniska, som häktas, är högst olycklig, att han icke bör vara underkastad godtycke, att han bör blott *förvaras* och så litet *plågas*, som med detta förvarande kan vara förenligt, åtminstone så länge han icke är till något brott lagligen förvunnen. Jag tycker mig också begripa allt detta; men jag begriper ändå bättre, att om lagen, eller vederbörande, icke funnit fångvaktarens oinskränkta makt vara nyttig, så hade lagen, eller vederbörande, icke gifvit honom den; att fängelserna, väl till märkandes, icke äro inrättade för ro skull, utan böra vara afskräckande genom vissheten, att man der icke kan klaga öfver hvad man lider, och genom ovissheten om all ting annat; att som misstag i menskliga handlingar aldrig kunna i-

allo förebyggas, så måste det äfven hända, att en och annan oskyldig lider i fängelse, likasom vid Domstolar och annorstädes i verlden och i lifvets alla förhållanden; men att detta ingalunda bevisar något fel i fängelseinrättningen, mer än det bevisar fel i Domstolar och alla lifvets förhållanden; att dessutom, när fången lider oskyldigt, han får trösta sig dermed, att mången annan bra karl lider på samma sätt; att sådant aldrig kan hjelpas med någon lag, utan blott med tålamodet, denna himlens välsignade gåfva, som menniskan icke fått förgäfves, utan för att uppodla och vända den sig till nytta; att det är bättre, man säge hvad man vill, att något för många oskyldiga häktas, få litet pisk i fängelset, förmås att bekänna litet för mycket, och i följd deraf äfven efter dom få litet straff för mycket, än att allt detta skulle ske litet för litet, alla brottslingar kunna hoppas att frälsa sig med nekande, och ingen bof vara rädd för kurran.

Ni borde således begripa, m. H., huru vigtigt det är, att fängelserna förblifva tillslutna för allmänhetens blick och fångvaktaren får i fred handtera sitt folk så, som han finner tjenligt. Jag vet icke, huru hela den af Er — (vill alltid säga Er eller edra medbröder, m. H.) — recenserade rättegången står tillsammans med denna lära; men det vet jag, att så vidt han strider deremot, hade han aldrig bordt kunna anställas. Om Rööskren haft den oförsigtigheten att på vägar och stigar under bar himmel prygla och martera dem han gripit; utan tvifvel bör han *då* straffas. Äfven hvad han gjort inom hus på torpet Granhatten eller på fång-

förareställen bör kanske beifras, såsom säkerligen företaget utan husägarens lof och minne samt således ej skyddadt af hemfreden. Men hvad han gjort i Smedjegårdshäktet, och icke kunnat göra annorlunda än med tillåtelse af fångvaktaren, hvilken säkert ej låtit i sin tjenst våldföra sig, det bör vara fredadt från åtal, liksom hade fångvaktaren sjelf det gjort, i egenskap af fängelsets husbonde.

Hvad är det väl också i hela rättegången, som just har motsagt detta sätt att se saken? Ni säger, att det är HäradsRättens utslag, hvarigenom Rööngren förklaras skyldig till piskandet äfven på Smedjegården. Hvem vet, om detta blifvit så noga räknadt, i fall icke Rööngren redan genom piskandet i Granhatten varit förfallen till det straff, honom ådömdes. Deremot anser jag för afgjordt, och deri tror jag att Ni redan förklarat Er på min sida, att fångvaktaren skulle häfta för allt hvad han låtit ske på Smedjegården, och att om detta på alfvar blifvit ansedt brottsligt, denne fångvaktare visserligen längesedan vore under tilltal, helst då Justitiæ-Kantzlers-Embetet har, såsom jag redan anmärkt, särskild nådig befallning, att "med synnerlig upp-"märksamhet följa detta mål och i anledning af "hvad som förekommit samt än vidare kan sig "förete, vidtaga de åtgärder, hvartill lag och "omständigheter föranleda." Justitiæ-Kantzlers-Embetet, underrättadt om allt hvad som förelupit, har således icke funnit fångvaktaren kunna tilltalas och denna auctorité för min mening lärer Ni väl ej kunna neka all vigt.

Ni

Ni må från denna auctorité härleda huru mycken eller huru liten öfverensstämmelse, Ni behagar, emellan Justitiæ-Kantzlers-Embetet och mig i alla de grundsatser, jag yttrat angående nyttan af stränghet och godtycke i fängelser och brottmålsprocedurer. Detta rubbar ingalunda min öfvertygelse, att jag har Justitiæ-Katzlern för mig i frågan om sjelfva lagens tillämpning och fångvaktarens deraf följande oantastlighet, och detta är för närvarande hufvudsaken. Fångvaktarens tilltalande är det kinkiga steget; ty så snart det är taget, gör resonnören straxt ett till och frågar, om icke någon annan är ansvarig för fångvaktaren, liksom han bör vara det för Rööisgren. Lofva mig, m. H., att Ni i all händelse afhåller Er från detta skandalösa jacobiniska steg. Jag inser väl, att man skall kunna möta Er med goda skäl; att man skall demonstrera för Er, huru Fångvaktmästaren (Herr Grönberg) är sin egen Herre och v. står under förmanskap, men dock sköter sin tjenst på eget ansvar, huru man derföre måste låta honom sköta denna tjenst i fred, så länge ingen klagar på honom, huru man har annat att göra än vara fångvaktarens vaktare, syna hvarje vrå i fängelserummen och kanske hvarje fånges rygg, såsom Ni väl torde vilja fordra; att man ändteligen skall förehålla Er, huru allt detta, verkställdt med den största enträgenhet, upprepadt hvarje vecka, ja hvarje dag, dock skulle blifva otillräckligt, för att på Fångvaktaren hålla en så sträng kontroll, som Ni önskar, och huru man, med ett ord, skulle rent af göra sig till

fångvaktare sjelf, om man ville göra sig ansvarig för allt hvad fångvaktaren i sin tjenst företager. Men hvartill tjenar det att demonstrera för en jacobin? Kan man väl hoppas, m. H., att Ni någonsin skall taga skäl? Nej, om Ni en gång gjort denna grofva anmärkning, att fångvaktares förman skall vara ansvarig för honom; så finnes intet förnuft i verlden, som kan bringa Er att återtaga den.

B. Ni har rätt; ty jag skall alltid påstå att bestämde förhållnings ordres till en fångvaktare äro tillräckliga, när de åtföljas af blott så mycken tillsyn, som fordras att öfvertyga honom, det han icke blir ostraffad för de fel, som upptäckas; att hans antagning måste vara af den beskaffenhet, som tillåter hans skiljande från tjensten utan ransakning och dom; att han således icke kan gäcka en vaksam förman genom bristande tillgång på bevisning, att man derföre kan vara fullkomligt säker, att han aldrig skall våga företaga, hvad han icke vet vara af sin förman gilladt, derest han tillika lefver i en beständig ovisshet, hvad dag och stund denne infinner sig, för att se och höra, huru allt tillgår; att framför allt inga sönderpiskade ryggar, inga blåslagna ansigten och tillsvullnade ögon, inga godtyckligt påsmidda och hela månader igenom qvarsittande jernklädningar skulle kunna blifva fångarnes lott, om fångvaktaren hade att när som helst, befara ett oväldigt hörande af alla fångars klagomål och deras ryggars synande blott då, när de åberopade dem till vittnesbörd; och att, utan uppoffring af mycken tid med

besök i dessa eländets boningar, man skulle nästan ofelbart vinna ändamålet blott derigenom, att hvarje fånge, som utförpassades, finge inställas på förmannens embetsrum och tillfrågas, om han hade något att klaga.

A. Än en gång, m. H., Ni behöfver icke falla mig i talet. Allt detta skulle jag ej hafva underlåtit att upptaga för er räkning; ty jag kan hela lexan utantill. Nå väl; har Ni nu så mycket i allmänhet att säga om vederbörandes pligt att hålla hand öfver fångvaktares förfarande; huru skall Ni ej särskildt i det mål, som utgör ämnet för edra oanständiga anmärkningar, uppbjuda alla krafter, sammanskrapa alla möjliga sophismer, för att vräka tyngden af er plumphet och den råa hopens hat på den mannen, som i Smedjegårdshäktet förde protokoll öfver Petter Anderssons och Anders Anderssons första bekännelser samt deras föräldrars instämmande deri! Att han ej då skulle fått höra, hvilka medel, som framkallat dessa bekännelser; nej, skall Ni skrika, det är rent omöjligt. Och denne mannen var just fångvaktarens förman! En enda fråga, en enda min deraf, att han ville höra sanning och skaffa upprättelse åt den, som tilläfventyrs blifvit misshandlad, skulle varit tillräcklig att frambringa upptäckten af alla de rysligheter, som nu med så mycket besvär ändtligen kommit till Domstolarnes och allmänhetens kunskap, och kanske en ännu vida fullständigare upptäckt, än den som hittills stått att erhålla. Och huru är det väl tänkbart, att, om han gjort denna upptäckt, han då skulle skrifvit sitt protokoll sådant som det är, och huru skulle

väl då Grönberg än i denna stund vara icke blott otilltalad, ostraffad, men bibehållen vid utöfningen af sin tjenst? — I stället att vederlägga allt detta, m. H., skall jag deraf draga en slutföljd, helt och hållet till min fördel. Det är nemligen påtagligt, att denne förman (Lands-Seckreteraren Herr von Sydow, författaren af det bekanta protokollet) icke ansett sig tillständigt att forska i hemligheten af Grönbergs förfarande inom dess hus — ty så kallar jag hela Smedjegårdshäktet, der Grönberg är husbonde — icke frågat efter den *husaga*, Grönberg kunnat finna nödigt att tilldela dem, som deraf gjort sig förtjente, och hvarmed han ändock är så sparsam, som man hört honom vid ett vittnesförhör sjelf uppgifva, och att således Herr von Sydow, i fullkomlig öfverensstämmelse med sin pligt, upptecknat och med sitt *in fidem* bestyrkt, hvad fångarne berättat och på frågor svarat, utan att undersöka, huru mycken talfrihet som kunde stå tillsammans med vidhållandet af deras bekännelser.

Så snart Ni lemnar denna enda sanna synpunkt af saken, m. H., förfaller Ni genast i all möjlig orimlighet, om Ni ock icke vore en folkspredikant, en fångadvokat, en sophist, hvars otyglade logica respekterar inga gränser. Så snart Ni går ut från edra förvända idéer, blir det aldrig ända på spöken och rysligheter i edra taflor. Ni skulle då till och med kunna påstå, att edra ovärdiga beskyllningar emot fångvaktare och Öfverfångvaktare vinna styrka af det något mer än lagliga dröjsmålet med de tilltalades öfverlemnande åt Domstol — så vida neml. det icke

varit Domhafvanden, som sölat med tinget, hvilket ännu ej lärer vara upplyst. Ryggar och ansigten behöfde läkas menar Ni - - jag ryser att umgås med edra svarta idéer.

Resonnera då, m. H., ressonnera — förhärda ert samvete, sätt ingen gräns för slutföljderna af edra vilda grudsattser — rusa fram i all möjlig förnekelse af hof och måtta — förakta allt vörnadsbjudande, som ligger Er i vägen — när er råa smak med pöbelns bifall, och trösta Er, att hafva predikat sanning, när allt går rasande. Jag vill visa Er, till hvad höjd af förvillelse Ni kan hinna, och fråga Er vid brådjupet, om Ni icke bäfvar, och sedan säga Er: vänd om i tid, min Herre!

Ni har säkert icke märkt allt hvad som ligger i den deduction, Ni (d. v. s. edert parti, ty jag angriper alltid Er å allas vägnar) infört uti Anmarkaren för den 27 Octob., om lönen som Röösgrens gerningar förtjent. "Den som ge-"nom tortur vill bringa oskyldiga på stupstocken, "den som bringar dem att sjelfve anklaga sig, "gör ej den", frågar Ni, "något värre än den, "som blott söker inför rätta binda dem till lifs-"sak? Och för detta senare vida mindre brott, "säger Ni, stadgar lagen samma straff, som skolat "träffa den anklagade, om anklagelsen kunnat "bevisas", hvaraf Ni drager den slutföljden, att "Röösgren *borde* förtjena (vill säga: *verkligen för-"tjenar*) detta öde". Om jag nu ock skulle med gifva Er riktigheten af denna slutföljd i afseende på Röösgren; så är dock ingen fara å färde; ty Lagen skiljer häri träton med ett bestämdt stadgande, efter hvilket Röösgren också är dömd.

Hans brott kan, enligt 20 kap. 8 §. Missg. Balken och 1779 års Kongl. Förordning, omöjligen straffas hårdare än med fästnings-fängelse, penningeböter och skadestånd; och detta är, hvad honom blifvit ådömdt. Men sträck ut edra slutföljder ända till dess Ni får icke blott fångvaktaren utan Öfverfångvaktaren att häfta för hvad Rööstgren gjort i fängelset — och då skall Ni råka på en lag i 17 kap. 37 §. Rättegångsbalken, som talar om Domare och Befallningshafvande, de der låta någon till bekännelse pinas och plågas, och befaller, att de skola *plikta, som saken är till.* Nu lär Ni väl aldrig medgifva (och det kan ej heller någon fordra af Er) att Domare och Befallningshafvande, enligt lagens mening, mera än enligt förnuftet, skola för lika brott straffas lindrigare än hvar och en annan. Begagna då ert resonnemet, stöt på 60 kap. 1 §. Missgernings Balken, om reconvention för blott angifvelse, som går å lif; och Ni skall finna, att betydelsen af lagens ord, *som saken är till*, icke kan vara tvifvelaktig, och att, så sannt saken här går å lif, går också pinandet till bekännelse å lif, om Domare eller Befallningshafvande skall derföre straffas. Så mycket som den oskyldiges plågande till bekännelse, skall Ni skrika, är ett svårare brott, än hans blotta angifvande och försöket att lagligen öfvertyga honom, så mycket hårdare borde här straffet vara än dödsstraff, om det vore möjligt — och möjligt skulle Ni till och med finna det, om Ni finge föreslå att löna tortur med tortur. Ja, Ni skall gå så långt, att Ni skall påstå Er begripa orsaken, hvarföre Lagen, med syftning på en sådan stränghet, gifvit detta bud

om iakttagande af sakens beskaffenhet. Ju gröfre brottet är, hvarom man vill öfvertyga någon, skall Ni säka, desto heligare är den anklagades person, destomer grannlaga är bevisningen, desto angelagnare, att honom ingen ting vederfares, som gör en tvekan om sannfärdighet af hans bekännelse möjlig. Och se der skälet, hvarföre bestraffandet af torturen måste mätas efter vigten af den sak, hvari den användes, och hvarföre det icke alltid är nog, skall Ni säga, att blott tillämpa det allmänna straffet för tortur, utan att dock någonsin fråga får bli, att det kan vara nog med mindre.

B. Ni träffar - - -

A. Ja, jag träffar -- men fall mig då icke i talet. — Jag lofvade att visa Er brådjupet och försöka, om Ni ej skulle bäfva — och jag frågar Er nu: bäfvar Ni icke verkligen, min Herre? Och jag förmanar Er, såsom jag äfven lofvade: vänd om i tid, min Herre! vänd om, i fall annars tid ännu är. Besinna, att detta förnuft, för hvars bedrägerier Luther hvarken var den förste eller siste, som varnade menniskorna, måste misstros och tyglas — jag önskar, att Ni måtte kunna begripa detta genom något annat medel än förnuftet, — måste misstros och tyglas, säger jag, och gripas till fånga, när det börjar anfalla saker, som kräfva tro och vördnad. Besinna, att i synnerhet lagskipningen är det fält, der förnuftet mest vill skena och bäst behöfver tömar, der all skandal och tilltagsenhet måste tuktas med den största omsorg, der allt måste jemkas och inpassas i formerne af gammal vana; der således med största skäl alltid kan

sägas, att det som bevisar för mycket, bevisar intet, och der förnuftet, om det vill höras, måste framför allt veta iakttaga detta *lagom*, som ingen rätt förstår, utan att vara invigd i juridiska praktikens slentrian. Ja, låt undervisa Er, m. H. att man icke är barbar, då man är Domare, och icke i en svår sak tillämpar lagen på samma sätt, som i en ringa sak; att man *lagar efter läglighéterna* [1]) och ser på tider och omständigheter. Ni, m. H., torde icke begripa, hvad som är *en svår* och en *ringa* sak. Vet då, att det fordras en helt annan klarhet i bevisning, en helt annan bestämdhet i lagen, för att fälla en fångvaktare, än fälla den fånge, han vaktar, för att häkta en Länsman, än en torpare, för att ändtligen göra hvilken annan som hälst, än en till falsk bekännelse skrämd och med andra brott belastad usling, saker till medbrottslighet uti ett mord, om hvars föröfvande han efteråt icke kan hafva saknat kunskap, emedan han tros hafva ägt hvarjehanda skäl att misstänka det, och hvilket han hulpit att dölja derigenom, att han förtigit det. — Begriper Ni ännu icke hvad en *svår* sak är, och hvad en *ringa* sak vill säga; så står det icke i min förmåga att upplysa Er.

Dock, jag talar om att upplysa en man, som redan bevisat, huru litet han skyr de grymmaste resultater af sitt tygellösa förnufts framfart, som redan i anmärkaren, —

B. Jag är icke utgifvare af Anmärkaren — —

A. Lika mycket, har jag sagt Er — Ni står mig till svars för hela sekten — låt mig

---

1) En fras ur Domareréglorna.

tala — som redan i Anmärkaren, säger jag, med antagande deraf, att Rööskgren icke vore ansvarig för Petter Anderssons föräldrars gripande, och icke för de häktade oskyldiga flickornas qvarhållande i fängelse, ändock resonnerar öfver det hårda ansvar, som härå bör följa enligt 20 Kap. Missgärnings-Balken, såsom å ett gripande *utan uppenbar missgerning, der någon må gripas och häktas före.* Nej, m. H., på Er är all upplysning fruktlös — Ni rusar fram med beråd mod — fåfängt försöker jag bringa Er att häfva. Ni säger ju sjelf att det är Landshöfdinge-Embetet — ja, det är verkligen Konungens Befallningshafvande i Stockholms län, som utfärdat dessa ordres, Ni omtalar, till Petter Anderssons föräldrars gripande och häktande [1]) Ni vet således, att det är mot dessa ordres, som Ni far ut, då Ni förfäktar, att här ej var någon uppenbar missgärning — välförstående*s med föräldrarne* — som kunde berättiga till häktandet. Ni borde väl, om Ni annars fått det minsta god uppfostran, hafvat skaffat Er så mycket misstroende till Er egen ofelbarhet, att Ni gjort ett ögonblicks halt, innan Ni skref denna grofhet emot en Konungens Befallningshafvandes åtgärd — och då skulle Ni funnit, att denna åtgärd varit helt oskyldig. Ser Ni m. H., de orden *med föräldrarne* innehålla ett rasande oförskämt tillägg till Lagens ord, dem Ni förut riktigt citerat. *Up-*

---

1) Arresteringsordres af samme Befallningshafvande äro till Rööskgren gifna emot de aldrig tilltalade begge flickorna, och stå i Häradsrättens protokoll för den 2 Augusti.

penbar missgerning fanns, m. H., det kan Ni ej förneka, om Ni annars icke föresatt Er att förneka och försvara alla brott å egna och de brottsligas vägnar. Nå väl, när uppenbar missgerning finnes, då kan man, enligt lagen, gripa och häkta — hvem man vill, frågar Ni? — Hvarför icke? Hvar säger lagen, om det är Ni eller jag, som skall häktas, endast vi ej häktas *utan uppenbar missgerning*? Hvar står det, att Ni eller jag skall hafva begått denna missgerning, för att blifva häktade för densamm? Ni måste lära Er, m. H., att tolka lagen efter omständigheterna, ty Ni är alltför rå i denna konst. När uppenbar missgerning är begången, då får häktning ske — om icke just på hvem man vill, dock åtminstone på hvilken misstänkt som helst. Nu är man misstänkt, när man är angifven; och angifna voro Petter Anderssons föräldrar; således fingo de häktas. Försök att anklaga Konungens Befallningshafvande för denna häktning, och Ni skall se, om icke dessa skäl gälla i dom.

Och huru skulle det väl stå till med allmän säkerhet, om icke dessa skäl gällde? Förgäfves skriker Ni, att "Ni och jag och hvilken "oförvitlig person som helst, ingen natt kan lägga "sig till hvila i sitt hus, med visshet att ej våld-"samt blifva ryckt derur och sluten i bojor för "ingen ting, om denna inqvisitionsanda får tid "att rota sig" o. s. v. Den som förstår sakerna och känner sig upphöjd öfver edra hotelser, skrattar åt edra inbillade faror. Och Ni, m. H., aldrig inrättar Ni en polis, aldrig föreslår Ni en Polismästaretjenst, aldrig håller Ni packet i ordning, så länge Ni hänger vid dessa förvända läror.

Se omkring Er, Ni bor i Stockholm. Hvilka ohyggligheter har man icke der inom kort tid öfverlefvat! Huru många hufvuden hafva icke der nyligen fallit för rättvisans bila! Och hvem vet, huru många bland dessa försoningsoffer rättvisan skulle fått, om intet häktande på misstankar ägt rum? Hafve vi icke sett en allmän tidning rakt fram yttra den önskan, att ett *sådant* häktande skett långt tidigare, och förmana våra uppvexande Domare att egna mycken tid åt probabilitetsläran och psykologien, för att *kunna rätt misstänka?*

Lef derföre lugn m. H. Lägg Er trygg hvarje natt till hvila i ert hus (om Ni har något) och öfverlemna åt vederbörande omsorgen att sköta allmänna säkerheten, skydda Er sömn och tygla dem, som behöfva det. — Fåfängt! Här finner jag Er åter densamme — intet skäl biter på ert oroliga jacobinska hufvud — ingen egen fördel vet Ni att värdera — allt uppoffrar Ni för den afundlösa äran att tadla Embetsmän och upphäfva Er mot allmän ordning.

B. *Allmän ordning*, m. H., betyder helt annat, än att några offras, skyldiga eller oskyldiga, på det några andra, nog upphöjda för att vara fria från misstankar, må ligga säkra i sina sängar och gå ostörda på gatorna. *Rättvisan är allt i samhällsordningen;* och kan *den* icke handhafvas, så må hela samhället lika gerna upplösas som vidmakthållas — våld utan lagar är bättre än våld med lagar. Kan menniskans högsta behof, det som egentligen gör henne till menniska, hennes fordran på rätt, icke tillfredsställas genom det fördrag, hon ingår om sam-

manlefnad med sina likar, så är det ytterst likgiltigt, om hon derpå vinner några andra fördelar, eller icke. Allt annat godt är godt med rättvisan — ingen ting henne förutan. Vi lefva icke för denna jorden; vi lefva för det eviga, som bor inom oss, vi måste *få* lefva för detta — vi måste lefva i ett samhälle, der detta njuter helgd — eller mörde man oss, förjage man oss, när man behagar. Brottet måste straffas af våra lagar, derföre att det är brott, icke derföre, att det gör oss omak, och huru skulle vi då staffa, utan brott, endast på det vi måtte få lefva i maklighet och lugn? Men om vi skulle resonnera annorlunda, om vi skulle göra vår jordiska varelse till hufvudsaken och föreställa oss lagarne såsom syftande endast på vår sinliga trefnad; så blir det likväl alldeles omöjligt att inrätta en misstankelag, hvarigenom någon slags säkerhet skulle befrämjas. Hvilken orimlighet att vilja afskräcka från brott derigenom, att man svänger straffets gissel öfver skyldig och oskyldig, innan man ännu äger någon möjlighet att åtskilja dem! Missdådaren, som ser en annan gripas och misshandlas i sitt ställe, skall han väl deraf bättre öfvertygas om faran af sin egen belägenhet? Vill man ej begripa, att han skall mindre frukta att begå nya brott, i samma mån han ser sitt öde öfverflyttas på den oskyldige, och finner, huru liten säkerhet oskulden medförer? Jag bor i Stocholm, och ser omkring mig, och finner mycket lugn och mycken säkerhet, oaktadt de flera mord, som på kort tid händelsevis sammanstött, men framför allt ett folklynne, som ännu icke är förderfvadt af den

hemska föreställningen, att brott och oskuld äro lika mycket värda. Försök att här införa en spansk Inqvisition, som häktar på misstankar, lägger på sträckbänken, afvtingar bekännelser och straffar den oskyldige med den skyldige — och man skall se, när detta räckt några år, om icke inqvisitionen får nog att göra, om icke mördare och röfvare blifva talrika, om icke de rätta, oftare än nu, blifva ostraffade, om icke en bland deras värdigaste omsorger blir, att få oskyldiga i sitt ställe misstänkta och misshandlade, må hända aflifvade antingen genom torturens plågor eller bödelns bila — allt på samma sätt, som det fordom storsinta, öppna, frimodiga, till och med glättiga spanska folket omsider blifvit bragt i dess nu varande olycksaliga belägenhet utan hopp om frihet, och bekrigadt af oräkneliga missdådare. Tro mig m. H., detta allt är beredt och fullbordadt i Inqvisitionens fängelser. Den som vill föra ännu en ädel och tapper nation förpöblad samma väg, inrätte blott hos oss dylika fängelser och lära våra uppvexande Domare att *rätt misstänka!*

A. Håll upp, min Herre! håll en gång upp, säger jag. Ni påstår likasom alla skrikare, att Ni vill allmänt väl. Vid allt heligt m. H. (om annars något heligt för Er finnes) tänk då på allmänt väl. Eller är Ni äfven okunnig derom, att icke alla sanningar duga att utspridas bland hela folkmassan — om jag ock för ett ögonblick antoge, att Ni far med sanning, hvilket jag visserligen icke gör? Åtminstone vet Ni, att Anmärkaren, genom hvilken Ni meddelar Er, är ett pöbelblad, m. H. Be-

griper Ni då icke, att Ni uppretar pöbeln, när Ni kommer i Amärkaren med denna slags filosofi? Jo, det begriper Ni, och detta är just hvad Ni åsyftar. Men vet också, att när pöbeln en gång bryter sina fjättrar; så känner man, till hvem man håller sig. Segra blott m. H. segra blott, och Ni skall snart begråta er seger — och edra ögon skola omsider öppnas, men för sent. Ni skall se, hvem Ni stungit — Ni skall se, hvilka bundsförvandter Ni skaffat Er. Eller har Ni väl hört exempel på att pöbeln frälst sina hufvudmän undan rättvisans hämd? Och om ännu en inskränkning i vår tryckfrihet — vår tryckfrihet, som i dess nu varande skick är ett så oskattbart frihetens palladium — blir nödig för Er skull, och för edra likars skull, m. H., hvad tack förtjenar Ni då, jag vill icke säga af några upplysta, som veta att värdera ordningen och allmänt väl, men af sjelfva denna hop, som nu acklamerar och fröjdar sig öfver Er? Ni mins den stora pöbelmannen, som ej längesedan spelade Er rol, kanske i något större stil, och som drog efter sig denna sista inskränkning i tryckfrihets sjelfsvåldet, hvilken jag kallar lycklig, men Ni utan tvifvel finner gränslöst förderflig. Och låt blott ett enda upplopp förspörjas bland denna massa, som Ni elektriserar, tror Ni väl, att man sedan skall längre tåla ert och edra likars ofog? Tror Ni, för att tala i bilder, att vargarne skola stå sig bättre än räfvarne? — Ja, vargar bör man kalla Er, glupske Kanibaler! skamlöse Manchestertalare! fördömde reformister! Är det då Ni ensamme, som icke hört något om det tillstundande upplopp,

hvartill redan spår varit synliga i den mängd af åskådare, som förgapat sig på den arme Rööss-gren, och besjungit honom när han fördes öfver gatorna till förhör i HofRätten? Har Ni ej märkt det eftertänkliga i detta tillopp af pack? Kan Ni väl afhålla Er från något sådant uppträde, kittslige Angbåtsprotokollist? — Ni tror väl i förbigående sagdt, att man icke känner namnen och fräjden på Er alla, som begge gångerna foro med ånghåten till tings?

Jag för min del tror ej blott, jag ser redan med fullkomlig visshet, att Ni, m. H., är lika blind som förmäten och att Ni aldrig botas med varningar. Ni svarar helt enkelt: pöbeln har inga *fjättrar* att bryta — pöbeln är fri, liksom vi andra, och pöbeln har rätt att veta allt hvad vi hafva rätt att veta. Lyckligt, säger Ni, om pöbeln (ett ord, som för öfrigt icke behagar Er) vill och kan läsa några blad och om den får några att läsa, som innehålla sanning, begriplig för denna folkklass; ty att vår pöbel kan läsa blad, säger Ni, är redan ett bevis, att den förtjenar upplysas. I er tanka må alla sanningar predikas på torget, liksom det skedde i de gamla republikerna, innan man ännu lärt sig, att kalla folket pöbel. Hade man aldrig upphört med denna allmänna folkundervisning, menar Ni; så skulle också aldrig någon pöbel funnits och ingen talt om behof af hemlighet i något. Det skall då icke kunna tillvitas Er, tänker Ni, att vilja *uppreta pöbeln* derigenom, att Ni för folket omtalar de rättigheter, som folket ej blott bör äga, men verkligen äger. Den, som tillvitar Er detta, är i edra ögon en förtryckare, som icke un-

nar folket åtnjutandet af dess rättigheter. Ni räknar, säger Ni, icke på några *bundsförvanter*, och beklagar blott, om medborgares bifall (ty Ni ser i pöbeln aldrig annat än medborgare) skulle vara en dålig och kraftlös tröst i hvad öde som helst. Beskyllningar för något, som skulle kräfva *rättvisans hämd*, vill Ni alldeles icke höra, och Ni kallar det lömska insimulationer mot Er och folket och hvarje vän af frihet och lugn, att understå sig orda om upplopp, innan man äger minsta tecken dertill. Ni tror, att om någon förtjenar att blifva offer för ett upplopp; om någon är oskicklig att handtera fredligt eller ofredligt folk; om någon bör bli ansvarig såsom orolighetsstiftare; så är det den, som beljuger folket med beskyllningar för orolighet, som uppretar folket genom misstroende, oförmåga eller motvilja att begripa dess rättigheter och trolösa försök att göra dessa och folket misstänkta såsom farliga. Ni finner allt detta vara rakaste vägen att i evighet motarbeta all offentlig yttring; och Ni tror, att om dylika svepsaker finge gälla, om till och med verkliga upprorssymptomer finge åberopas till skäl att störta lagar, så heliga som Tryckfrihetslagen; skulle tillfällen till nedbrytande af hela frihetens byggnad aldrig kunna saknas, så länge man icke saknade utvägar att i nödfall sjelf bringa folket till dessa ytterligheter, för hvilka man ville beskylla det, eller att sjelf i hemlighet underblåsa det missnöje, man ville bringa att yttra sig. — Polismakten, säger Ni ändtligen, är en den förfärligaste, den till despotismen närmast gränsande

i ett

i ett samhälle, så snart den får begagna sig af hemliga medel, spionera och oprera under skiljaktiga, ofta stridiga skepnader — och det lärer just vara härtill, som man anser denna makt nödig, när man finner dess tillvarelse nödig. De händer hvari denna makt lemnas, när man en gång vill hafva den utöfvad, af hvilken redlighet, af hvilken uppriktig aktning och kärlek till folkets frihet och rättigheter böra de icke vara styrde! Hvilket val af en Embetsman kan väl vara mera grannlaga?

Ni ser, m. H., att jag åtminstone upptager edra argumenter i all den kraft, som er dåliga sak kan medgifva. Jag vet, att Ni aldrig gör mig rättvisa, och jag väntar icke ens att Ni skall erkänna detta. Nu vill jag för denna gången icke längre gräla med Er; men inbilla Er ej, att jag medger, det ringaste af edra orimligheter. Jag skall en annan gång väl få Er fast och tvåla Er efter omständigheterna både för hvad jag nu kan hafva blifvit Er skyldig, och för hvad Ni framdeles icke lärer underlåta att ytterligare, på ett eller annat sätt, i ämnet förebringa.

JHAN JAHNSONS
SAMLING